

Uutisten vuosikymmenet

STT:n uutisena, monivuotinen uutispäällikkö, nykyisin eläkkeellä oleva Tuula Hakola on toimittanut kokoelman uutisia maailmalta ja Suomesta. Tämä on jatkoa edellisessä numerossamme esitettyyn tapahtumien sarjaan.

Vuodet 1947—1956

Mahatma Gandhi murhataan Intian oltua itsenäisenä vasta puoli vuotta. Israel julistetaan valtioksi. Muuttoliike maahan alkaa, samoin sotatoimet naapurivaltojen kanssa. Ne jatkuvat edelleen julistamattomana sotana. Mao etenee Kiinassa. Tshiang Kai-tsek eroaa ja maasta tulee kommunistinen: syntyy Kiinan kansantasavalta. Vain viisi vuotta ehtii kuluu toisen maailmansodan päättymisestä, kun Korean sota syttyy. Yhdysvalloissa alkavat kuulustelut epäamerikkalaisesta toiminnasta. Unkarin kansannousu tyrehdytetään alkuunsa. Stalin kuolee. Elisabet II kruunataan. Mount Everest valloitetaan. Elvis Presley alkaa nousunsa rock-maailman huipulle. Atlantin liitto perustetaan. Jaltan konferenssi ja Potsdamin kokous jakavat maailman eri supervaltojen vaikutuspiiriin. Koetaan Suezin kriisi. Keksi-tään nimitys »kylmä sota», jonka aika alkaa.

Suomi solmii YYA-sopimuksen Neuvostoliiton kanssa. Suomen marsalkka Mannerheim kuolee ja haudataan suurin juhlallisuuksin Hietaniemen sankarihautausmaalle. Solmitaan

ensimmäinen 5-vuotinen kauppasopimus Neuvostoliiton kanssa. Armi Kuuselasta tulee Maailmankaikkeuden kaunein. Hänen tarinansa koskettaa suomalaisia vielä vuosikymmenten kulluttua. Viimeinen sotakorvausjuna ylittää rajan Vainikkalassa. Vihdoinkin pidetään kaikkien aikojen parhaimmat olympiakisat Helsingissä. Väinö Linnan Tuntematon sotilas ilmestyy. Siitä tehdään menestyselokuva. Tapio Rautavaara tuo keihäskultaa Lontoosta. J.K. Paasikivi valitaan toistamiseen presidentiksi. Suomi saa Porkkalan takaisin. Säännöstely päättyy. Kortilla ovat lopuksi enää soke-ri, kahvi ja margariini. Aku Ankka alkaa ilmestyä suomeksi. Vuosikymmen päättyy Urho Kekkosen valintaan presidentiksi. Hän astuu virkaansa samana päivänä kun yleislakko alkaa.

Vuodet 1957—1966

Avaruuden valloitus alkaa. Ensimmäinen tekokuu kiertää jo avaruutta. Seuraavan mukana lähtee Laika-koi-ra. Lehdet julkaisevat, myös Suomes-sa, neuvostosatelliitin aikatauluja. Sit-

ten laukaistaan ensimmäinen ihminen maata kiertävälle radalle. Juri Gagarin Vostok I:llä tekee historiaa. Yhdysvallat kulkee kuukauden jäljessä. Berliinin muuri rakennetaan. Kuubassa tekee Fidel Castro vallankumouksen. Sitä seuraavat Neuvostoliiton asetoi- mitukset maalle. Ollaan ydinsodan partaalla. Presidentti John F. Kenne- dy murhataan. Adolf Eichmann tuo- mitaan ja hirtetään Israelissa. Krem- lissä päättyy Hrushshevin aika ja Brezhnevin alkaa. Yhdysvallat juuttuu Vietnamiin. Sota herättää runsasta tunnekuohua ympäri maailman. Indira Gandhista tulee Intian pääministe- ri. Charles de Gaullesta Ranskan pre- sidentti. Neljä poikaa Liverpoolista al- kavat beatlemanian. Marilyn Monroe kuolee lääkkeiden yliannokseen. Edith Piaf, Pariisiin varpunen, kuolee.

Kuurilan junaturmassa menehtyy 21 ihmistä. Jean Sibelius kuolee saamat- ta valmiiksi kahdeksatta sinfoniaansa. Yöpakkaskausi. Säännölliset televisio- lähetykset aloitetaan. Neuvostoliiton nootti hätkähdyttää suomalaiset. No- vosibirskin neuvottelut rauhoittavat mielet. Tulilahdessa murhataan kaksi tyttöä. Tapaus jää ratkaisematta. En- simmäinen ilmailumme suuronnetto- muus Koivulahdessa vie Aeron DC-3:n surmansyöksyssä mukanaan 25 ihmistä. Toinen siviili-ilmailumme suurturna surmaa 22 ihmistä Maa- rianhaminassa. F.E. Sillanpää kuolee. Hannu Salama saa tuomion »juma- lanpilkkaoikeudenkäynnissä». Suo- malaisjääkärit aloittavat rauhantur- vaamistoimet Lähi-idässä. Kultaa tu- lee niin kesä- kuin talvikisoissakin.

Paavo Nurmi olympiakisoissa 1952.

Kennedyn murhaajan Oswaldin kuolema 1963.

Vuodet 1967—1976

Kuuden päivän sota Lähi-idässä muuttaa sotilaspoliittisia asetelmia Israelin ja arabimaiden välillä. Biafrassa käydään ensimmäinen »tv-sota». Sotilasvallankaappaus Kreikassa. Ensimmäinen sydämensiirto ihmiselle Etelä-Afrikassa. Prahan kevät ja Tšekkoslovakia miehitetään. Richard Nixonista tulee Yhdysvaltain presidentti. Hän joutuu häpeällisesti eroamaan Watergaten vuoksi. Martin Luther King ja Robert Kennedy murhataan. Yhdysvallat voittaa nyt kilvan avaruudessa: ihmisen ensimmäiset askeleet kuun pinnalla. Münchenin olympiakisojen verilöyly. Chilessä sotilasvallankaappaus: presidentti Salvador Allende murhataan. Pinochetin yksinvaltiutus alkaa. Ruotsi saa uuden kuninkaan ja myös kuningattaren. Ensimmäinen öljykriisi ravistelee maailmaa. Vietnamin rauhansopimus solmitaan. Portugalissa neilikkavallankumous. Haile Selassie syöstään Etiopian valtaistuimelta.

Tämä on se vuosikymmen kun Vanha vallataan, Veikko Vennamo saa unohdetun kansan liikkeelle ja Kautisella soi kansanmusiikki. Keskiolut tulee ruokakauppoihin. Helvi Sipilä nimitetään YK:n apulaispääsihteeriksi. Kekkonen poliittinen suurhetki ETYK. 35 maata on edusteilla korkeimmalla tasolla. Syntyy käsite Helsingin henki. Juha Väättäinen antaa uutta uskoa Suomen kestävyysjuoksuun. Mutta vasta Lasse Viren nousee suomalaisten urheilusankariksi. Tuhoisin rauhanajan räjähdysturma koetaan Lapualla. Patruunatehtaan räjähdys vie 40 ihmisen hengen. Sylvi Kekkonen kuolee. UKK runnaa hätätilahallituksen. Olympiakisat jälleen riemun aihe niin kesällä kuin talvella-

Praha 1968.

Urho K. Kekkonen hautajaiset 1986

kin. Kuhmossa alkaa soida kamarimusiikki. Toimittajilla on maan ensimmäinen 10 päivää kestävä lakko.

Vuodet 1977—1986

Kolme paavia johtaa roomalaiskatolista kirkkoa saman vuoden aikana. Yhden vuoden aikana koetaan myös kukistumisten kausi. Persian shaahi Reza Pahlevi, Ugandan Idi Amin, Keski-Afrikan Jean-Bedel Bokassa, Kamputsean Pol Pot, Etelä-Korean Park Chung-hee ja Nicaraguan Anastasio Somoza. Iranin korkeimmaksi nostetaan ajatollah Ruhollah Khomeini. Harrisburgin voimassa ydinturma. Terrorismi lisääntyy ilmassa ja kaduilla. Yhdysvaltain lähetystö valitaan Teheranissa. Ronald Reagan valitaan Yhdysvaltain presidentiksi. Liikehdintää Puolassa. Lech Walesa nousee Solidaarisuusliikkeen johtoon. Afganistanin miehitys alkaa. Corazon Aquino kukistaa Ferdinand Marcosin Filippiineillä. Prinssi Charles ja Diana Spencer viettävät satuhäitä Lontoossa. Mihail Gorbatshevista tulee Neuvostoliiton johtaja. Hän aloittaa

glasnostin ja perestroikan ajan. Olof Palme murhataan. Tshernobylin ydinvoimalaturma murskaa käsitykset ydinvoiman turvallisuudesta. AIDS vavahduttaa maailmaa. Neuvostoliitto ampuu alas eteläkorealaisen matkustajakoneen. Iranin—Iraakin sota jatkuu seitsemättä vuottaan.

Ensimmäinen konekaappaus tuo Helsinki-Vantaan lentoasemalle neuvostoliittolainen Tupolevin. Seuraavana vuonna oululaismies kaappaa Finnairin koneen ja lenteele Amsterdamiin ja takaisin. Rissalan lentoturma vie 15 ihmisen hengen. UKK sairastuu ja eroaa. Mauno Koivisto nousee jatkajaksi. YVA-sopimusta jatketaan. Juha Mieto menettää kullan yhdellä sadasosasekunnilla Lake Placidissa. Keijo »Keke» Rosbergista tulee Formula ykkösten maailmanmestari. Palkkisradiot aloittavat toimintansa. Marja-Liisa Hämäläinen on Sarajevon kuningatar. Pertti Karppinen soudun suuri yksinäinen. Pankkiryöstö Helsingissä saa järkyttävän loppunäytöksen Mikkelissä. Kaksi panttivankia pääsee pakoon. Yksi ja ryöstäjä räjähtävät auton mukana. Urho Kaleva Kekkonen kuolee. Neuvostoliiton harjoitusohjus putoaa Inarinjärveen.